Taltidningen 2.0 delrapport 3

Återrapportering av regeringsuppdrag Ku2010/1124/MFI om den framtida taltidnings-verksamheten

2012-03-01

Till statsrådet och chefen för Kulturdepartementet

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB), Taltidningsnämnden (TTN) och Post- och telestyrelsen (PTS) fick den 23 juni 2010 ett gemensamt uppdrag att utreda och intensifiera utvecklingen av den framtida taltidningsverksamheten. Uppdragets syfte var att med utgångspunkt i myndigheternas tidigare rapportering utreda vissa frågeställningar vidare.

I samband med detta uppdrag startade myndigheterna i september 2010 ett treårigt utvecklingsprogram, *Taltidningen 2.0,* för att arbeta vidare i den riktning som rapporterades i *Samverkan för ökad tillgänglighet* 2008-10-31. För utvecklingsprogrammet finns en styrgrupp bestående av Roland Esaiasson myndighetschef TPB, Åsa Finnström ledamot i Taltidningsnämnden, Olof Bjurö stf avdelningschef PTS och Jesper Klein projektchef TPB.

Denna rapport är den tredje av fem delrapporter som tas fram inom ramen för uppdraget.

Vi överlämnar härmed *Delrapport 3 Taltidningen 2.0 - Återrapportering av Regeringsuppdrag Ku2010/1124/MFI om den framtida taltidningsverksamheten*.

Stockholm den 1 mars 2012

Roland Esaiasson
Myndighetschef
TPB

Innehåll

Om denna rapport 4

1 Rapportering av utredningsresultat - sammanfattning 5

Förberedelser för fältförsöket All-up – fokus på praktiskt genomförande 5

Utredningar och analys 5

2 Genomförda och pågående aktiviteter i Taltidningen 2.0 7

Fortsatt utveckling av produktion, distribution och konsumtion av den nya taltidningen 7

Fältförsöket All-Up februari till maj 2012 9

Projekt för att kortsiktigt reducera kostnader inom nuvarande taltidningsverksamhet 13

Upphandlingar inom T2-programmet 13

Förankring av den nya taltidningsmodellen hos huvudintressenter 14

Tidsplan för aktiviteter 2011-2014 16

3 Uppdaterad kostnadsberäkning 2012-2015 17

Utfall kring förutsättningar som rapporterades i delrapport 2 17

Finansiering 2012 via anslagskredit: -6,2 mkr 2013 17

Finansiering av konsumtionsutrustning som direktkostnad: +4,4 mkr 2013 17

Högre kostnader för befintlig och ny taltidningsverksamhet 2013: +2,5mkr 18

periodisering av T2-medel till 2013: -3,0 mkr 18

4 Risker och riskhantering 19

Risker för negativa konsekvenser för användarna 19

ÖVriga faktorer som påverkar tidsplan och kostnader 21

5 Syn- och hjälpmedelscentralers framtida roll i den nya taltidningsmodellen 23

Resultat från TPBs enkät till samtliga syncentraler i landet 23

Syn- och hjälpmedelscentralers roll i den framtida löpande taltidningsverksamheten 23

6 Ekonomisk redovisning av förbrukade medel inom Taltidningen 2.0 25

OM DENNA RAPPORT

Denna rapport beskriver de utrednings- och utvecklingsresultat som uppnåtts efter att *Taltidningen 2.0 delrapport 2* lämnades till regeringen den 1 september 2011.

Tonvikt har i denna rapport lagts vid att beskriva nuläge i projektet och det nyligen påbörjade fältförsöket All-up. Dessutom har en uppdatering gjorts av kostnadsberäkningarna för taltidningsverksamheten 2011 till 2015.

Texten består av sex kapitel.

- Kapitel 1 är en kortfattad sammanställning av nya utredningsresultat utgående från uppdragsbeskrivningen.
- Kapitel 2 är en beskrivning av genomförda och pågående aktiviteter i programmet. Här finns också information om fältförsöket All-up.
- Kapitel 3 innehåller nya kostnadsberäkningar för taltidningsverksamheten 2011-2015 och aktuell inriktning för finansiering av inköpen av konsumtionsutrustning 2013 och 2014.
- Kapitel 4 ägnas åt risker och riskhantering.
- Kapitel 5 innehåller korta fakta om syn- och hjälpmedelscentralers förskrivning av DAISY-spelare och hur kraven på spelares funktion och konfiguration förändras i framtida distributionsmodeller för talböcker och taltidningar.
- Kapitel 6 visar hittills förbrukade medel inom Taltidningen 2.0.

Foton i rapporten är samtliga hämtade från förberedelserna till det pågående fältförsöket All-up samt från introduktionen av den nya taltidningen hemma hos taltidningsprenumeranter som deltar i fältförsöket.

I rapporten används uttrycken ”T2” och ”T2-programmet” som referenser till programmet Taltidningen 2.0.

1 RAPPORTERING AV UTREDNINGSRESULTAT - SAMMANFATTNING

FÖRBEREDELSER FÖR FÄLTFÖRSÖKET ALL-UP – FOKUS PÅ PRAKTISKT GENOMFÖRANDE

Sedan delrapport 2 lämnades in 1 september 2011 har programmets fokus skiftat från utredningar av förutsättningar och möjligheter till faktiskt och praktiskt genomförande. Eftersom fältförsöket All-up, som inleddes 1 februari 2012, har inriktningen att under realistiska former praktiskt testa samtliga delar av den föreslagna nya taltidningsmodellen har målet med periodens arbete naturligt kommit att bli att få alla delar att fungera optimalt inför starten av försöken. Fältförsöket All-up är ett sätt att uppfylla en väsentlig del av regeringens uppdrag:

- *Beredning av förslagen i rapporterna pågår inom Regeringskansliet. Som ett led i detta arbete behövs dock ytterligare underlag när det gäller praktisk genomförbarhet av lämnade förslag, ekonomiska konsekvenser av lämnade förslag samt konsekvenser för användargruppen respektive dagstidningsföretagens engagemang."(sidan 2 i regeringsuppdraget Ku2010/1124/MFI 23 juni 2010)*
- *Redovisningen ska omfatta resultatet av praktiska fälttester av olika tekniska lösningar samt erfarenheter från fall där tidningar väljer att gå över till ny teknik för utgivning av taltidningar (sidan 4)*

Att demonstrera den praktiska genomförbarheten av de förslag som tidigare presenterats är dessutom av största betydelse för berörda intresseorganisationer. Som framgår på annan plats i denna rapport stödjer dessasedan länge den nya taltidningsmodellens bärande idéer, men vill se lösningen fungera i praktiken innan man är beredda att ställa sig bakom ett nationellt införande. Läs vidare i kapitel 2 om fältförsöket All-up. Utförlig redovisning av resultaten från fältförsöket kommer att ske i delrapport 4.

UTREDNINGAR OCH ANALYS

Här följer en kortfattad redovisning av de utredningsresultat som tillkommit sedan delrapport 2. Frågeställningar på sidan 4 i regeringsuppdraget Ku2010/1124/MFI 23 juni 2010 återges med kursiv text.

Redovisningen av uppdraget ska omfatta

- *- kostnadsberäkningar när det gäller olika lösningar för produktion, distribution och konsumtion av taltidningar, en analys när det gäller olika modellers konsekvenser för användningen av de statliga medlen, resursbehovet under en övergångsperiod respektive när ett nytt system är genomfört, samt ekonomiska konsekvenser för kommuner och landsting vid ett eventuellt genomförande av förslaget om behovsprövning av mottagningsutrustning.*

Programmet uppdaterar kostnadsberäkningar återkommande. En sådan uppdatering genomfördes under november 2011. Resultaten visar sammantaget på att tidigare uppskattade finansieringsbehov kvarstår rammässigt 2012-2015. De nya beräkningarna visar dock att kostnaderna under 2013 blir högre än vad som tidigare rapporterats. Totalt är budgetunderskottet 16 mkr under 2013, inklusive en från 2012 överförd anslagskredit på -6,2 mkr, enligt nuvarande kalkyl.

- *- förutsättningarna för tidningsföretagens fortsatta engagemang när det gäller utgivning av taltidningar och bl.a. mot denna bakgrund hur en övergång från inlästa taltidningar till talsyntestidningar som distribueras med digital teknik ska gå kunna genomföras i praktiken*

Två möten med tidningsutgivarna (TU) har genomförts under perioden. Dessutom har ett planeringsråd bildats med deltagare från tidningsföretagen. Rådet planerar tillsammans med T2-programmet hur införandet av den nya taltidningsmodellen ska ske, i vilken ordning tidningarna går över och vilken information som tidningarna behöver i olika skeden av övergången.

- *- en bedömning av hur förändringar av taltidningsverksamheten påverkar administrativa kostnader respektive konkurrenssituationen för berörda företag*

I delrapport 2 presenterades erfarenheter som gav vid handen att de tekniska standarder som beskrivits i delrapport 1 och som då förväntades bidra till att säkra en ökad konkurrensmöjlighet hade varit relativt enkla för de involverade leverantörerna att implementera. Programmets erfarenheter från denna rapportperiod stärker denna uppfattning. Nämnas kan att redan under det pågående fältförsöket All-up används ett flertal olika externa leverantörer, varav en indisk och en japansk, vars samarbete till stor del möjliggörs av att de tekniska standarder som används är globala och öppna.

- *- förutsättningarna för användarnas fortsatta tillgång till taltidningar och talböcker, särskilt under en övergångsperiod*

En viktig del av förberedelserna för All-up har varit att göra de tekniska lösningarna osynliga för taltidningsprenumeranterna. Syftet har varit att skapa en tjänst som uppfattas som både enkel och datorfri av prenumeranten och en produkt som uppfattas som attraktiv och lättnavigerad.

En viktig förutsättning för införandet av den nya taltidningsmodellen är att en ny förordning för taltidningsverksamheten träder i kraft i januari 2013.

2 GENOMFÖRDA OCH PÅGÅENDE AKTIVITETER I TALTIDNINGEN 2.0

FORTSATT UTVECKLING AV PRODUKTION, DISTRIBUTION OCH KONSUMTION AV DEN NYA TALTIDNINGEN

Under perioden har arbete pågått med fortsatt utveckling av lösningar för produktion, distribution och konsumtion av den nya taltidningen. Ett tydligt tidsmässigt mål för det arbetet har varit att få alla delar klara i tid inför fältförsöket ”All-up” som påbörjades onsdag 1 februari 2012. Mer om All-up finns under rubriken *Fältförsöket All-Up februari Till maj 2012* nedan.

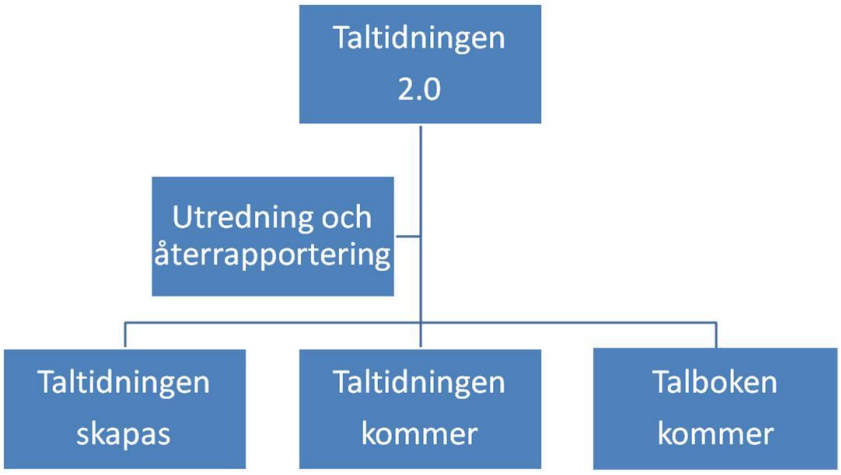

Figur 1 T2-programmets organisation under den period rapporten omfattar. Syftet med projektet "Talboken kommer" är att säkerställa att den lösning som utvecklas fungerar även för distribution av talböcker.

PRODUKTION

Ett mycket viktigt arbete under perioden har varit att definiera och förfina strukturen för den nya taltidningen. Den skapar förutsättningar för bland annat enkel och snabb navigation, något som är en framgångsfaktor vid övergång till fullängdstidning. En bra utformad struktur skapar också bättre möjligheter för prenumeranten att enkelt förstå innehållet genom exempelvis tydliga markeringar vid övergångar mellan artiklar eller sammanhållning av olika artiklar som behandlar samma ämne. Den fysiska tidningens layout stödjer den seendes läsande på ett sätt som måste ersättas med andra typer av stöd i taltidningen och som definieras i just de regler som definierar taltidningens struktur.

Arbetet kompliceras av att tidningars innehåll är mycket heterogent. Förutsättningar för effektiv navigation måste etableras inte bara mellan nyhetsartiklar och tidningssektioner utan även exempelvis mellan enskilda annonser på familjesidor, mellan olika kanaler i TV-tablåer och mellan artiklar och tabeller i sportsektioner. Under perioden har ytterligare en referensgrupp skapats för att kvalitetssäkra arbetet.

Under hösten har även samtliga tillgängliga svenska talsynteser testats på en mindre grupp taltidningsläsare för att programmet ska få kunskap om hur olika talsynteser uppfattas. Syftet har varit att ringa in de synteser som är lätta att ta till sig för en prenumerant som inte är van vid talsyntes.

Former för att automatiskt konvertera samma bakomliggande taltidningsmaterial för distribution och konsumtion via olika kanaler har utvecklats, ett viktigt steg för att öka valfriheten för taltidningsprenumeranten.

En princip vid produktionen av den nya taltidningen är att minst två olika vägar med två olika uppsättningar leverantörer används för att fånga och konvertera tidningsdata till DAISY-format. Alternativa produktionsformer ger bättre produktionsmässig trygghet för TPB genom att samma arbete då kan utföras av olika leverantörer med olika teknik. Under perioden har detta fullföljts och lett fram till att de två tidningar som omfattas av All-up-försöket (Upsala Nya Tidning och Norrköpings Tidningar) produceras enligt två olika tekniska modeller och med olika leverantörer.

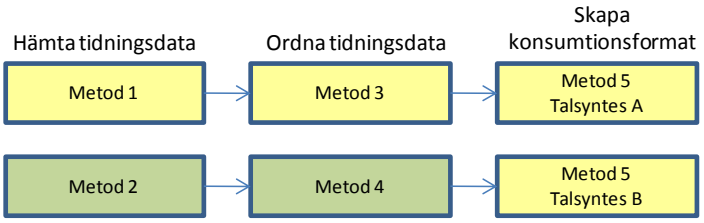

Figur 2 Illustration av principen att så långt som möjligt modularisera produktionen av den nya taltidningen och strävan efter att för varje steg i processen ha tillgång till alternativa produktionsformer. Se motsvarande bild under Fältförsöket All-Up februari Till maj 2012 för att se tillämpningen av principen under All-up-försöken

Under hösten har också ett antal provproduktioner av UNT och NT genomförts för att säkerställa att externa leverantörer kan uppfylla kraven på produktionsstabilitet, leveranstider och kvalitet.

Produktionskomponenterna för den nya taltidningen blev under januari klara att tas i bruk för det planerade fältförsöket All-up.

DISTRIBUTION OCH KONSUMTION

Under perioden har det mest omfattande systemutvecklingsarbetet rört stödet för distribution och konsumtion av den nya taltidningen. Den nya lösningen för distribution innebär att ett systemmässigt samspel mellan centrala distributionslösningar och den trådlösa DAISY-spelaren hos den enskilde prenumeranten måste etableras via en internetförbindelse. En helhetslösning för detta har etablerats under perioden.

Arbetet med konfiguration av konsumtionsutrustningen för att svara mot den centrala distributionslösningen har varit en viktig del av arbetet. Dessutom har anpassningen av stödfunktioner i spelaren till svenska genomförts i dialog med den japanska spelartillverkaren. Arbetet slutfördes under december.

Utbildning av den personal som ska placera ut den nya utrustningen, säkerställa att den fungera samt i prenumerantens hemmiljö introducera den nya utrustningen har genomförts. Checklistor och manualer har skapats för att underlätta införandet.

Under förberedelsetiden till försöket har upprepade möten med de berörda tidningsföretagen genomförts. Möten med de lokala SRF-föreningarna i Norrköping och Uppsala har genomförts i syfte att informera om försöket.

De centrala distributions- och konsumtionslösningarna blev under januari klara att tas i bruk för fältförsöket.

FLÖDESÖVERVAKNING

Vid den skarpa övergången till den nya taltidningsmodellen finns redan från början ett behov av kontinuerlig produktionsövervakning. Tidningarnas grundmaterial genomgår en process med ett flertal steg fram till leverans och konsumtion i taltidningsprenumerantens spelare. Om problem uppstår kommer det att vara viktigt att identifiera VAR i flödet det sker för att kunna åtgärda dem snabbt. Likaså kommer det att vara viktigt att få en bild av när olika leverantörer genomför sina arbetsmoment och hur lång tid de tar, dels för att kunna följa upp att uppgifter utförs enligt avtal, dels för att identifiera flaskhalsar i systemet och åtgärda dem.

Denna typ av produktionsövervakning kommer att vara särskilt viktig och omfattande under övergången till den nya taltidningsmodellen för att få systemet att fungera optimalt men är en nödvändig funktion också i den löpande förvaltningen, inte minst för att kunna ge prenumeranterna snabb och korrekt information vid eventuella problem samt för att kunna åtgärda problemen.

Arbetet med att definiera mål, behov och organisation för denna funktion har påbörjats under denna rapportperiod och ett inriktningsdokument har tagits fram. Ett separat projekt för att realisera lösningen är planerat att startas april 2012. Även i detta arbete kommer erfarenheter från All-up att vara värdefulla.

FÄLTFÖRSÖKET ALL-UP FEBRUARI TILL MAJ 2012

I början av februari inleddes fältförsöket All-up[1] där 70 användare av taltidningar varje dag under tre månader får en digital taltidning levererad till sin trådlösa DAISY-spelare via Internet. Försöken genomförs i Uppsala (Upsala Nya Tidning) och i Norrköping (Norrköpings Tidningar).

MÅL MED FÄLTFÖRSÖKET

Målet med All-up är att i mindre skala testa alla nödvändiga komponenter samtidigt, från ax till limpa, i den nya taltidningslösning som produktionssätts 2013. Genom att göra detta praktiskt identifieras tidigt eventuella okända problemområden och en god kvalitetssäkring av den nya lösningen uppnås.

Efter genomfört fältförsök är ambitionen att den praktiska genomförbarheten av de bärande idéerna i den nya taltidningsmodellen ska vara belagd samt att eventuella nyupptäckta problem ska vara lösta. Om detta uppnås bedöms förutsättningarna vara goda för att den nya taltidningen vid den skarpa produktionssättningen får ett positivt mottagande av prenumeranterna.

Fältförsöket utvärderas och erfarenheterna ligger till grund dels för det fortsatta arbetet och det skarpa införandet 2013, dels för det upphandlingsarbete som genomförs under 2012.

Det planerade fältförsöket har dessutom hjälpt programmet att ha fokus på rätt områden inom det utvecklings- och utrednings-arbete som pågått sedan sommaren 2010, dvs. områden och frågor som fört programmet närmare en fungerande lösning i samklang med prenumeranternas önskemål och behov.

[1] Uttrycket ”All-up” är hämtat från det amerikanska Apollo-programmet under 1960-talet och markerar en inställning att man testar alla delar i en fungerande helhet tillsammans, inte bit för bit, eftersom slutmålet är just att alla enskilda delar ska fungera tillsammans. Tester av enskilda delar blir därför tämligen intetsägande.

Figur 3 Utbildning av personal som ska introducera den nya taltidningslösningen för tidningsprenumeranter under fältförsöket All-up

GENOMFÖRANDE

Sammanlagt 70 befintliga taltidningsprenumeranter från Upsala Nya Tidning och Norrköpings Tidningar deltar i försöket. Båda dessa tidningar erbjuds idag som mänskligt inlästa taltidningar med en 90 minuters selektion från den tryckta förlagan. Deltagarna har frivilligt anmält sig till försöket.

Deltagarna kommer under tre månader att få sina taltidningar i fullängdsversioner vilket innebär att de innehåller cirka fem gånger mer material än den version de får normalt. Konsumtionsformatet är DAISY, en eller två olika talsynteser kommer att användas och distributionen sker via internetabonnemang som ställs till förfogande av T2-programmet, dvs. enligt samma modell som idag används för att ge RATS-prenumeranter access till taltidningen via mobiltelefon.

Prenumeranterna kommer att tillhandshållas trådlösa DAISY-spelare under försöksperioden och var och en kommer att få ett eller flera hembesök och en personlig introduktion till utrustningen. Vid problem kommer en supportfunktion att finnas tillgänglig för deltagarna.

Produktionen av den nya taltidningen ska ske på ett sådant sätt att den finns tillgänglig för prenumeranterna senast kl 0500.

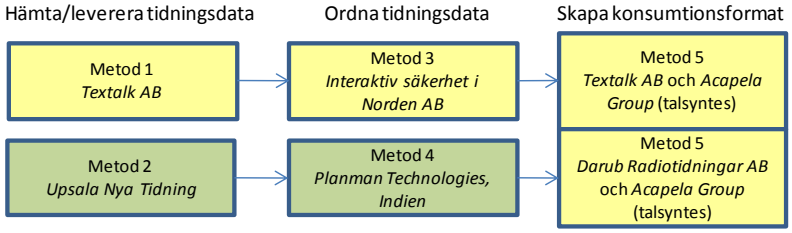

Figur 4 Principen om modulariserad produktion och kompletterande metoder vid produktion av den nya taltidningen såsom den tillämpas under fältförsöken. Aktuella företagsnamn i kursiv stil.

Genomförandet är tänkt att i alla väsentliga aspekter avspegla hur taltidningen kommer att produceras, distribueras och konsumeras vid den skarpa övergången. Även krav på externa leverantörer och system motsvarar de krav som kommer att ställas vid den skarpa övergången med undantag av att antalet tidningar är betydligt mindre under försöksperioden.

Under försöken finns också en supportfunktion uppsatt dels för att ge deltagarna i försöket direkt stöd men också för att fånga erfarenheter så att en ändamålsenlig supportfunktion kan byggas upp inför den skarpa övergången.

Figur 5 Den nya taltidningslösningen introduceras hemma hos en av deltagarna i fältförsöket All-up

FÖRBEREDELSER

Som en del av förberedelserna för All-up startades daglig produktion av UNT och NT enligt den nya taltidningsmodellen redan måndagen 9 januari. Tidningarna producerades och distribuerades till den centrala distributionsserver som används under försöken i syfte att säkerställa stabilitet och kvalitet i flödet innan testanvändarna började använda tjänsten.

Inför All-up utbildades också den personal som ska introducera den nya lösningen för de 70 prenumeranter i Uppsala och Norrköping som deltar i försöket. Introduktionen genomförs vid hembesök hos var och en av prenumeranterna. Checklistor och manualer till både utbildare och prenumeranter har tagits fram.

Stor vikt har lagts vid att ge löpande information och upprätthålla god kontakt med de lokala SRF-föreningarna i Uppsala och Norrköping. Demonstrationer av den nya lösningen samt informationsmöten genomfördes i båda städerna under januari.

PLANERAD UTVÄRDERING

Utvärdering och förbättringar av lösningen genomförs redan från fältförsökens startdatum.

En slutlig utvärdering av fältförsöken genomförs under maj och juni. Det sker dels i form av en enkätundersökning som omfattar samtliga deltagare, dels i form av djupintervjuer med en utvald grupp av deltagare. I delrapport 4 2012-09-01 redovisas resultaten från utvärderingen.

Figur 6 Den trådlösa DAISY-spelaren används för första gången för att läsa taltidning

TIDIGA ERFARENHETER FRÅN FÖRSÖKENS INLEDNING

Erfarenheterna från fältförsöken under den tid de hittills pågått visar följande. Observera att dessa slutsatser är mycket preliminära.

- Acceptansen för det syntetiska talet är oväntat god, inga negativa synpunkter har framförts av prenumeranterna
- De olika produktionsvägar med olika leverantörer som används inom fältförsöket har fungerat. Leveranser sker inom givna tid- och kvalitetsramar
- Fortsatt arbete med att anpassa taltidningens format och innehåll krävs, vilket är förväntat. Anpassningarna sker löpande utifrån den feed back som erhålls från prenumeranterna. För att tillfredsställa olika delar av den heterogena målgruppen kan det visa sig nödvändigt att i framtiden producera olika versioner av samma taltidningsutgåva, en bantad och mycket lättnavigerad och en annan mer omfattande som kräver aktivt navigerande av prenumeranten. Se även under ”Hela tidningen som taltidning” på sidan 19.
- Fortsatt arbete med att snabba upp spelarnas svarstider krävs.
- De spelare som används i fältförsöket upplevs av många prenumeranter som onödigt funktionsrika. Här behöver åtgärder vidtas för att förenkla användningen.

Sammanfattningsvis är de problem som identifierats så här långt kända sedan tidigare. Dessa tidiga erfarenheter från fältförsöken bekräftar att de behöver lösas.

Slutsatserna som dragits är mycket preliminära och kommer troligtvis att förändras efter att fältförsöket pågått en längre tid och åtgärder vidtagits för att korrigera en del av de upplevda problemen.

PROJEKT FÖR ATT KORTSIKTIGT REDUCERA KOSTNADER INOM NUVARANDE TALTIDNINGSVERKSAMHET

I delrapport 2 redovisades två olika lösningar för att reducera kostnader inom den nuvarande taltidningsverksamheten. En av lösningarna, att övergå till talsyntes för produktion av de sex mest utgivningsfrekventa CD-distribuerade taltidningarna, förordades.

Redan då fanns reservationer för hur snabbt en sådan övergång skulle kunna genomföras utan negativa konsekvenser för tidningsföretagen. Under det fortsatta arbetet under hösten visade det sig att övergången krävde personalanpassningar på tidningsföretagen samt systemförändringar som kunde komma på plats tidigast under slutet av 2012. Tiden innan den planerade stora övergången till den nya taltidningsmodellen för samtliga taltidningar (med start mars 2013) blev då så kort att denna särbehandling av sex taltidningar inte kunde motiveras vare sig praktiskt eller ekonomiskt.

Projektet har därför avslutats. De berörda taltidningarna kommer att fortsätta som vanligt under 2012 och övergå till den nya taltidningsmodellen under 2013.

UPPHANDLINGAR INOM T2-PROGRAMMET

Under rapportperioden har arbetet med de upphandlingar som genomförs inom ramen för T2- programmet påbörjats. Inledningsvis har tre upphandlingsblock definierats och ansvariga personer knutits till dem. Två av dem rör tjänster och det återstående blocket rör varor. Även arbetet med att ta fram preliminära specifikationer och krav inom respektive upphandlingsblock har påbörjats och kommer att pågå under första halvåret 2012.

Särskild vikt har inledningsvis ägnats riskanalys av de kommande upphandlingarna i syfte att skapa förutsättningar för att de sker formellt korrekt, ger alla leverantörer lika förutsättningar samt utförs snabbt och effektivt. Ett antal åtgärder som bidrar till detta har identifierats och kommer att genomföras.

Programmet har stöd av extern upphandlingskonsult i arbetet. Annonsering av upphandlingarna sker enligt plan under juli 2012. Erfarenheterna från fältförsöket All-up hinner då fångas och vid behov påverka krav, specifikationer och utvärderingskriterier.

Programmets samtliga upphandlingar ska vara slutförda till senast 2012-12-31.

T2-programmets upphandlingsarbete följer för närvarande den fastlagda tidplanen.

FÖRANKRING AV DEN NYA TALTIDNINGSMODELLEN HOS HUVUDINTRESSENTER

I det regeringsuppdrag som ligger till grund för arbetet med den nya taltidningsmodellen skriver regeringen att uppdraget bör *”…genomföras i nära samverkan med organisationer som företräder användargruppen, tidningsföretagen och andra aktörer i branschen.”*

T2-programmet har haft återkommande kontakter med dessa grupper. Under perioden och inför All-up-försöken har ytterligare kontakter tagits för att säkerställa att de lösningar och tidtabeller som programmet tagit fram stöds av huvudintressenterna.

INTRESSEORGANISATIONER

Programmet tog under december 2011 initiativ till att träffa ledningarna för Synskadades Riksförbund samt Dyslexiförbundet FMLS. Syftet var att redogöra för programmets inriktning och de bärande principerna i den nya taltidningsmodellen, ge en statusrapport cirka halvvägs genom uppdraget samt beskriva mål med och genomförande av det förestående fältförsöket All-up.

Efter dessa samtal konstaterades att båda organisationerna ger ett generellt stöd för de bärande idéerna i den nya taltidningsmodellen:

- tillgång till hela tidningen genom användande av talsyntes
- möjlighet att ta del av tidningen från vilken plats som helst genom distribution via internet
- möjlighet att använda valfri, kommersiellt tillgänglig standardutrustning för konsumtion av taltidningen genom övergång till DAISY-formatet

Både SRF och Dyslexiförbundet FMLS har under flera år förespråkat en sådan modell.

Båda organisationerna understryker vikten av att tekniken måste testas och utvärderas med positiva resultat innan de kan stödja ett skarpt införande i stor skala. Fältförsöket All-up uppfattas därför som ett viktigt steg på vägen.

Pressmeddelande från SRF med uttalande av förbundsordförande Håkan Thomson, ”Gärna dagstidningar med talsyntes”:

http://www.srf.nu/pressrum/pressmeddelanden/dagtidningar-med-talsyntes/

Uttalande från Dyslexiförbundet FMLS förbundsordförande Bengt-Erik Johansson, ”Dyslexiförbundet FMLS välkomnar taltidningsreformen”:

http://www.dyslexi.org/forbundet/dyslexiforbundet-fmls-valkomnar-taltidningsreformen

KULTURUTSKOTTET

Riksdagens kulturutskott bjöd in TPB att informera om myndighetens verksamhet och Taltidningen 2.0 den 2 februari 2012. Under presentationen beskrevs mål, syfte och strategi för den nya modellen för taltidningsverksamheten samt nuläget i programmet. Utskottets ledamöter fick möjlighet att kommentera och ställa frågor om olika aspekter av programmets genomförande, till exempel vilka utmaningar programmet står inför och hur man planerar att ge tillräckligt stöd till de befintliga användarna.

TIDNINGSFÖRETAGEN

TU-MÖTEN

Under perioden har två möten genomförts i samarbete med branschorganisationen Tidningsutgivarna (TU) och med deltagande av tidningsföretagen. T2-programmet har då informerat och givit statusrapporter. Frågor från tidningsföretagen har besvarats.

Under hösten lades särskild vikt vid konsekvenserna för tidningsföretagen av den tekniska och bidragsmässiga omställningen som planeras genomföras med start mars 2013 och pågå under ett år. Den planerade övergången till en ny taltidningsmodell har stor påverkan på tidningsföretagen. Tidningsföretagen har i flera fall avtal för produktion och distribution med externa leverantörer med lång löptid och kostnader som är anpassade efter nuvarande ersättningsnivåer. Tidningsföretagen har också anställningsavtal med taltidningsjournalister. Det är viktigt att en detaljplanering av tider för respektive tidnings övergång till ny teknik, och därmed nya bidragsformer, görs i mycket god tid och i samverkan med respektive tidningsföretag för att skapa förutsättningar för en så harmonisk övergång som möjligt.

T2-programmet tog på ett TU-möte under oktober 2011 initiativ till bildandet av ett planeringsråd med deltagare från programmet och från tidningsföretagen för att detta ändamål.

PLANERINGSRÅD FÖR DET SKARPA INFÖRANDET AV DEN NYA TALTIDNINGSMODELLEN

Planeringsrådet ska vara ett samverkansorgan mellan programmet och tidningsföretagen kring teknikskiftet 2013-2014. Målet för rådet är att uppnå en för staten och tidningsföretagen optimal genomförandeplan för teknikskiftet med detaljerat tidsschema över när enskilda tidningar ska övergå till nya systemet under 2013-2014.

Planeringsrådet är sammansatt av representanter för olika typer av tidningsföretag och representerar majoriteten av företagen.

Ett första möte med planeringsrådet genomfördes 2011-12-07. En plan för rådets arbete under första halvåret 2012 har upprättats. Representanterna från tidningsföretagen har också önskat information kring hur de förändrade bidragsreglerna kommer att se ut i detalj och hur de kommer att införas. Ett nytt möte med planeringsrådet genomförs under slutet av februari.

På uppdrag av rådet genomför T2-programmet under februari en enkätundersökning riktad till samtliga dagstaltidningar. Syftet är att få in underlag avseende tidningarnas nuvarande produktionsteknik och information om avtal med underleverantörer för taltidningsproduktion.

Ytterligare en arbetsuppgift för rådet är att ta fram en kommunikationsplan för det planerade skarpa införandet av den nya taltidningsmodellen.

TIDSPLAN FÖR AKTIVITETER 2011-2014

Den övergripande tidsplan för Taltidningen 2.0 som togs fram till delrapport 1 bedöms fortfarande hålla. Detta innebär att fältförsök och upphandlingar genomförs 2012 och att övergången till den nya lösningen påbörjas under mars 2013 och avslutas under kvartal 2 2014.

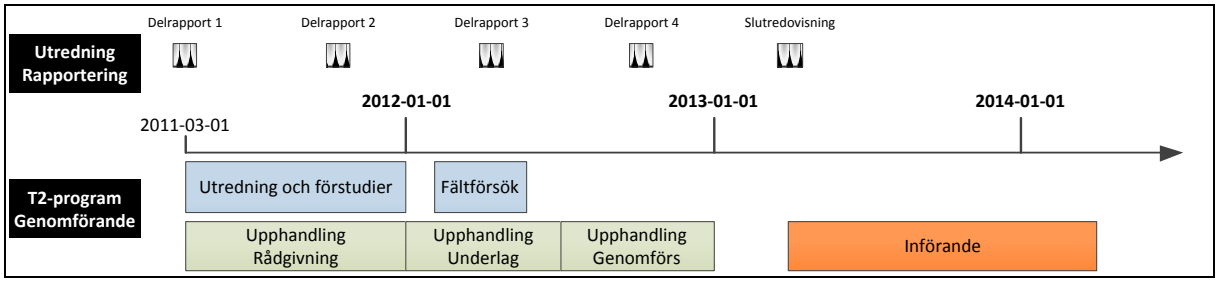

Figur 7 Tidplan för rapportering och genomförande

3 UPPDATERAD KOSTNADSBERÄKNING 2012-2015

Underlaget för beräkningarna av de totala kostnaderna för taltidningsverksamheten och teknikskiftet har uppdaterats med aktuell information sedan delrapport 2.

Slutsatsen är att budgetunderskottet 2013 i nuläget är 16 mkr, inklusive en från 2012 överförd anslagskredit på -6,2 mkr, i förhållande till den finansiering som regeringen har beräknat i budgetpropositionen 2012-2015 för stöd till taltidningar och finansiering via PTS av Taltidningen 2.0 2010-2013. Detta är 8,8 mkr högre än vad som rapporterades i delrapport 2 och blir en följd av följande faktorer.

- Beräknad anslagskredit 2012: -6,2 mkr
- Finansiering av konsumtionsutrustning som direktkostnad: -4,4 mkr 2013
- Högre kostnader för befintlig och ny taltidningsverksamhet 2013: -2,5mkr
- Periodisering av T2-medel till 2013: -3,0 mkr

UTFALL KRING FÖRUTSÄTTNINGAR SOM RAPPORTERADES I DELRAPPORT 2

I delrapport 2 presenterades kostnadsberäkningar för perioden 2011-2015 som pekade på ett budgetunderskott för taltidningsverksamheten på 6,2 mkr 2012 och 1 mkr 2013 givet att nedanstående tre förutsättningar uppfylldes. (se Taltidningen 2.0 delrapport 2).

- Att kostnaderna för att byta ut konsumtionsutrustning under teknikskiftet kan spridas över 3 år genom leasing.
- Att kostnaderna för befintlig löpande taltidningsverksamhet minskar till 119,6 miljoner kr 2012 och 86,3 miljoner kr 2013.
- Att kostnaderna för utredningsarbetet och införandet av den nya modellen för verksamheten kan periodiseras 2010-2013.

Sedan delrapport 2 skrevs har utfallet kring dessa tre förutsättningar tydliggjorts. Dessutom har ytterligare information tillkommit vilket resulterat i den nya kostnadsberäkningen.

Det bör avslutningsvis understrykas att teknikskiftet inom taltidningsverksamheten är förknippat med risker och att kostnadsbilden kan ändras igen. De faktorer som kan påverka kostnaderna som har identifierats beskrivs i kapitel 4 Risker och riskhantering.

FINANSIERING 2012 VIA ANSLAGSKREDIT: -6,2 MKR 2013

Taltidningsnämnden fick i slutet av 2011 besked om möjligheten att nyttja en anslagskredit om 5 % under 2012. Denna kredit används under 2012 till att finansiera den löpande befintliga taltidningsverksamheten och ger ett utrymme inom taltidningsanslaget på 107,3 mkr 2013. Detta medför ett budgetutrymme 2013 som är 6,2 mkr lägre än vad som antogs i kostnadsberäkningarna i delrapport 2.

FINANSIERING AV KONSUMTIONSUTRUSTNING SOM DIREKTKOSTNAD: +4,4 MKR 2013

Kostnaderna för att ersätta konsumtionsutrustningen hos prenumeranterna med trådlösa DAISY-spelare vid övergången till den nya taltidningsmodellen är betydande under 2013. Beräkningarna i delrapport 2 byggde bland annat på förutsättningen att kostnaderna för spelarna kunde spridas över tre år genom leasing av utrustningen.

Vidare analyser under rapportperioden har visat att denna lösning varken är juridiskt eller praktiskt genomförbar. Då konsumtionsutrustningen inte är att betrakta som anläggningstillgångar ska redovisningen av köpet tas som en direktkostnad och anslagsfinansieras. Effekten av denna förändring blir att totalkostnaden 2013-2015 blir lägre än vad som rapporteras i delrapport 2 pågrund av att extrakostnader som leasing medför kan undvikas. Däremot uppstår en kostnadsökning 2013, som är beräknad till 4,4 mkr jämfört med uppgifterna i delrapport 2.

En femtedel av spelarna är tänkta att tas i bruk under första kvartalet 2014 och kan då finansieras via sakanslagen för det året.

HÖGRE KOSTNADER FÖR BEFINTLIG OCH NY TALTIDNINGSVERKSAMHET 2013: +2,5MKR

Den uppdaterade beräkningen av kostnaderna för den befintliga löpande verksamheten med radio-, RATS- och CD/Kassettidningar innebär att nivån 2012 förväntas bli samma som rapporterades i delrapport 2, 119,6 mkr.

Kostnaderna under teknikskiftesåret 2013 förväntas dock bli 2,5 mkr högre än vad som rapporterats i delrapport 2. Orsaken är främst att övergången till den nya taltidningsmodellen förväntas kunna gå något långsammare under 2013 än tidigare beräknat vilket hör samman med tidningsföretagens bindningstider.

Det bör i sammanhanget påpekas att även en liten förskjutning i tid av teknikskiftesplanen ger stora utslag (miljonbelopp) i budgeten på grund av de omfattande besparingar som teknikskiftet skapar.

PERIODISERING AV T2-MEDEL TILL 2013: -3,0 MKR

Under perioden har T2-programmet fått klartecken från Ekonomistyrningsverket och Riksrevisionen att periodisera programmets medel, en fråga som var under utredning då delrapport 2 publicerades. Programmet planerar att allokera cirka hälften 8,5 mkr av sina totala medel till 2013, programmets mest kostnadsintensiva år. Detta är ett lägre belopp (3 mkr) än tidigare beräkningar. Orsaken till det senare är att kostnaderna 2011-2012 för att säkerställa befintliga användares möjlighet att gå över till den nya taltidningsmodellen har blivit högre än förväntat.

4 RISKER OCH RISKHANTERING

T2-programmet arbetar aktivt med riskhantering. Nedan beskrivs Risker för negativa konsekvenser för användarna samt Övriga faktorer som påverkar tidsplan och kostnader.

RISKER FÖR NEGATIVA KONSEKVENSER FÖR ANVÄNDARNA

Trots det breda stödet för de bärande tankarna i den nya taltidningsmodellen finns anledning att identifiera och motverka eventuella negativa konsekvenser för delar av målgruppen. Nedan beskrivs de områden som identifierats som viktigast.

FULLÄNGDSTIDNING OCH TALSYNTES

HELA TIDNINGEN SOM TALTIDNING

Att få tillgång till hela tidningen och själv välja vad man vill ta del av är ett starkt och tydligt krav från målgruppen. Det kravet uppfylls av den nya modellen. För många taltidningar innebär det att längden ökar från 1,5 timmar till 5-8 timmar och en utgåva av DN Söndag kommer att ligga kring 15 timmars lästid. Det i sin tur medför att taltidningsläsaren i princip måste ta del av tidningen aktivt, dvs. navigera i materialet. Idag är det möjligt att konsumera de 80 % av taltidningarna som är en 90-minuters selektion genom att lyssna på taltidningen från början till slut utan att navigera.

För taltidningsläsare med extra stora behov är övergången till denna aktiva form av läsning sannolikt en utmaning. Programmet är medvetet om detta och har lagt ner stor kraft på att skapa en struktur som gör navigering i taltidningen så enkel som möjligt.

Programmet ser detta som ett område att bevaka då den nya modellen införs. Det kan bli aktuellt att efter övergången till den nya modellen erbjuda taltidningen i format som ytterligare underlättar för denna grupp av taltidningsläsare. Programmets bedömning är idag att gruppen är liten och att ytterligare anpassningar bör göras först då faktiska behov konstaterats.

OPTIMAL TALSYNTES

Fullängdsversioner av taltidningar kräver i sin tur en övergång till talsyntes, idag är 80 % av taltidningarna mänskligt inlästa. Det finns varken praktiska eller ekonomiska förutsättningar att producera taltidningar i fullängd med mänsklig inläsning. I en omfattande intervjuundersökning som TPB genomförde under senare delen av 2010 uppgav 40 % av taltidningsläsarna att man hade erfarenhet av talsyntes. Av de som hade erfarenhet uppgav 85 % att det tar flera veckor eller flera månader att vänja sig vid talsyntes.

Slutsatsen är att övergången till talsyntes kommer att vara ett stort steg för en väsentlig del av befintliga taltidningsläsare. Och därmed en risk.

T2-programmet genomförde under hösten 2011 en kartläggning av vilka svenska talsynteser som finns tillgängliga och hur de uppfattas av taltidningsläsare med eller utan tidigare erfarenhet av talsyntes. Resultaten har använts för att välja ut de talsyntesröster som används under fältförsöket All-up. Erfarenheterna från fältförsöken kommer också att ligga till grund för eventuella ytterligare åtgärder för att underlätta övergången till talsyntes. I sammanhanget bör nämnas att det skett en kraftig utveckling inom området vilket är tydligt vid jämförelse mellan äldre och nyare talsyntesröster. Det finns idag flera högkvalitativa talsyntesröster att välja bland från flera kommersiella aktörer.

Tidningstext innehåller ständigt nya namn på människor, platser och företeelser. Det är av största vikt att talsyntesens uttalslexikon snabbt uppdateras med korrekt uttal för sådana tillskott för att underlätta för användaren. Programmet planerar att inkludera den typen av funktioner i den skarpa lösning som produktionssätts med start i mars 2013.

Den nya taltidningsmodellen ska också stödja lösningar som innebär att prenumeranten använder en lokal talsyntes. De taltidningsläsare som redan använder en talsyntes får därmed möjlighet att läsa taltidningen med den egna talsyntesen.

DATORFRI TJÄNST

T2-programmet har ibland mött en skepsis till den nya taltidningsmodellen som grundas i en bristande kunskap om hur prenumerantens situation kommer att se ut i den nya taltidningsmodellen. Invändningen har varit att lösningen är så tekniskt avancerad att den blir svåranvänd, att den kräver att prenumeranten har en dator och att prenumeranten är väl förtrogen med modern teknik. Det är sannolikt användningen av talsyntes tillsammans med trådlös internetdistribution som väcker den typen av associationer.

Den nya taltidningsmodellen kräver dock ingen specialkompetens av det slaget hos prenumeranten. Den trådlösa DAISY-spelaren kopplar upp sig mot de centrala distributionslösningarna på egen hand utan medverkan från prenumeranten. T2-programmet definierar den nya taltidningsmodellen som en datorfri tjänst där de tekniska lösningarna är inbäddade och osynliggjorda för användaren.

Det är viktigt att informera prenumeranter och aktörer om faktiska förhållanden så att den nya taltidningsmodellen inte felaktigt framställs som eller uppfattas som tekniskt krävande för användaren. Stor vikt kommer att läggas på detta i det fortsatta arbetet.

Ytterligare ett sätt att öka acceptansen vid övergången till den nya taltidningsmodellen är att varje befintlig och ny prenumerant kommer att få ett hembesök då utrustningen levereras då det säkerställs att den fungerar som avsett. Samtidigt får prenumeranten en personlig introduktion till den nya taltidningen och möjlighet att få svar på frågor.

ÖVERGRIPANDE KVALITETSSÄKRING - FÄLTFÖRSÖKET ALL-UP

Fältförsöket All-up utgör en generell form av kvalitetssäkring för hela den nya taltidningsmodellen. Omfattning, genomförande och mål beskrivs på annan plats i denna rapport. Ur ett riskhanterings- och kvalitetssäkringsperspektiv är fältförsöket av utomordentlig betydelse. Poängen är att samtliga komponenter i den nya taltidningsmodellskedjan testas på just det sätt, med just de förutsättningar och med just det innehåll som är tänkt att användas vid det skarpa införandet. Det gäller hela vägen från produktion av den nya taltidningen till distribution och konsumtion. Det gäller även introduktionen till prenumeranter vid hembesök och säkerställande av att de tekniska förutsättningarna är på plats i prenumerantens hem samt support och uppföljning under den löpande försöksverksamheten.

Förutom att säkerställa teknik, introduktion och support kommer prenumerantens upplevelse av den nya taltidningen att fångas. Efter genomförda fältförsök återstår tio månader till start av det planerade införandet av den nya taltidningsmodellen. Det finns därmed utmärkta möjligheter att utvärdera resultaten från fältförsöket och genomföra eventuella förändringar för att möta prenumeranternas önskemål samt lösa eventuellt uppkomna tekniska problem.

Intresseorganisationerna Dyslexiförbundet FMLS och SRF har också understrukit vikten av att fältförsöket genomförs med goda resultat. Det är först då man helhjärtat kan ställa sig bakom den nya modellen även om man redan nu stödjer de bärande grundtankarna i den.

ÖVRIGA FAKTORER SOM PÅVERKAR TIDSPLAN OCH KOSTNADER

UPPHANDLINGAR GENOMFÖRS HÖSTEN 2012

Övergången till den nya modellen för taltidningsverksamheten innebär att TPB upphandlar ett flertal för myndigheten nya produkter och tjänster på en marknad som kan beskrivas som nischad eller i en utvecklingsfas. Upphandlingarna är tänkta att inledas i augusti 2012 och avslutas i januari 2013. Detta medför att de kostnadsberäkningar som tagits fram för tidsperioden 2013-2016 inte kan kvalitetssäkras och korrigeras mot färdiga avtal och priser förrän efter årsskiftet 2012/2013.

TIDNINGSFÖRETAGENS FÖRUTSÄTTNINGAR ATT FÖLJA TIDPLAN FÖR INFÖRANDE

Under februari genomförs en enkätundersökning riktad till tidningsföretagen. Där redovisar företagen de bindningstider man har med externa företag angående taltidningsproduktion och distribution samt andra förhållanden som påverkar deras möjlighet att följa föreslagen tidplan.

Hur svaren på denna enkät påverkar den liggande införandeplanen och i förlängningen finansieringsbehoven under främst 2014 är ännu för tidigt att uttala sig om. T2-programmet och planeringsrådet arbetar vidare med analys av enkätsvaren och dess eventuella påverkan på det fortsatta arbetet.

ANVÄNDARGRUPPEN FÖRÄNDRAS

Ett syfte med T2-programmet är att vända den negativa utvecklingen av antalet användare av taltidningar i Sverige och på sikt åstadkomma en ökning. Exempelvis talbokstjänsterna i Sverige har uppskattningsvis 60 000 användare vilket kan jämföras med dagens 8000 taltidningsanvändare. Bedömningen som redovisats i delrapport 1 är att tillväxten av användare främst kommer att kunna ske bland användare med högre teknikvana än de befintliga taltidningsanvändarna. Teknikvana användare kommer ofta att kunna använda sin privata konsumtionsutrustning och Internetanslutning och därmed inte behöva förses med den paketlösning med spelare och Internetabonnemang som är tänkt att tillhandahållas till en majoritet av nuvarande taltidningsanvändare. Effekten av detta blir att genomsnittliga kostnaden per användare kommer att sjunka, men hur stor denna effekt blir på totalkostnaden är svår att förutse. Om antalet användare skulle öka bland den mer IT-ovana gruppen synskadade, finns risk för att kostnaderna för konsumtionsutrustning, användarstöd och distribution blir större än beräknat.

UTBUDET AV TALTIDNINGAR KAN BLI BREDARE

Antalet dagtidningar som beviljats taltidningsstöd av Taltidningsnämnden har legat relativt stilla under 2000-talet. De förändringar som kommer att ske inom dagstidningsbranschen under kommande 3-årsperiod samt myndighetens uppdrag att tillgängliggöra nyhetsinformation för personer med läshinder innebär att antalet tidningar som ges ut som taltidningar kan komma att ökas. T2-programmet ser goda möjligheter till att fler lågfrekventa tidningar kan tillgängliggöras till en låg kostnad efter att den nya modellen för produktion och distribution har införts. En möjlig effekt av ett bredare utbud är att antalet användare ökar, (se ovan).

STORSKALIG ANVÄNDNING AV NY TEKNIK MEDFÖR RISKER

Teknikskiftet inom taltidningsverksamheten innebär att ny och delvis obeprövad teknik för produktion, distribution och konsumtion av taltidningar tas i bruk i stor skala i Sverige. En förändring av detta slag medför risker att oförutsedda kostnader och förseningar uppstår pågrund av att tekniken visar sig mindre tillförlitlig än

beräknat. Förutom att ny teknik införs innebär teknikskiftet även att en ny styr- och beställarorganisation på TPB införs och troligen att nya leverantörer kommer in på taltidningsmarknaden.

T2-programmet har under hela utredningen genomfört marknadsanalyser och undersökt den nya teknikens tillförlitlighet, men vissa frågetecken kvarstår.

Ett tekniskt riskområde handlar om det 3G- och 4G-baserade bredbandsnätets (mobilt bredband) tillförlitlighet. Fältförsöket under mars-maj 2012 förväntas ge svar på om den strategiska inriktningen mot mobilt bredband för distribution är hållbar eller om alternativa tekniska lösningar behöver tas fram. Utvecklingen av det trådlösa bredbandsnätet bevakas av T2-programmet och i samverkan med PTS.

SYN- OCH HJÄLPMEDELSCENTRALERNAS FRAMTIDA UTBYTE AV KONSUMTIONSUTRUSTNING

Den strategiska inriktningen kring konsumtionsutrustning av taltidningar som rapporterats tidigare innebär att syn- och hjälpmedelscentralerna inom landstingen successivt förväntas överta ansvaret för konsumtionsutrustning i samband med att befintliga DAISY-spelare för talboksläsning byts ut under 2012-2015 till Internetkapabla spelare. Se vidare kapitel 5 Syn- och hjälpmedelscentralernas framtida roll i den nya taltidningsmodellen.

Den ekonomiska effekten av att TPB kan minska eller helt avveckla sitt ansvarstagande kring konsumtionsutrustning genom denna förändring är ännu okänd. Inte heller tidpunkten för när detta skifte kan vara genomfört går att fastställa säkert i nuläget. T2-programmet fortsätter att bevaka utvecklingen på detta område och håller kontakten med syn- och hjälpmedelscentralerna, med avsikt att återkomma i frågan i kommande rapportering under 2012-2013.

5 SYN- OCH HJÄLPMEDELSCENTRALERS FRAMTIDA ROLL I DEN NYA TALTIDNINGSMODELLEN

Den framtida målsättningen för Taltidningen 2.0 är oförändrat att syn- och hjälpmedelscentraler i landet på sikt övertar ansvaret för taltidningsprenumeranternas konsumtionsutrustning. Det kan dock ske först efter att den nya taltidningsmodellen införts.

Tidigare kartläggningar som TPB genomfört (december 2010) visar att 97 % av taltidningsläsarna även läser talböcker i DAISY-format och har för det ändamålet tillgång till DAISY-spelare. Dessa förskrivs vanligtvis av syn- och hjälpmedelscentraler. En framtida övergång till förskrivning av konsumtionsutrustning (DAISY-spelare) för taltidningsläsning via syn- och hjälpmedelscentraler bedöms inte påverka volymen av förskrivningar annat än i marginell omfattning.

T2-programmet har under perioden genomfört följande aktiviteter inom rubricerat området.

RESULTAT FRÅN TPBS ENKÄT TILL SAMTLIGA SYNCENTRALER I LANDET

En enkät riktad till landets samtliga syncentraler rörande förskrivning av DAISY-spelare har genomförts. Resultaten har givit en god bild av exempelvis vilken typ av DAISY-spelare som idag förskrivs och vilka planer syncentralerna har vad avser funktioner i de DAISY-spelare man planerar att köpa in i den närmaste framtiden.

Enkäten visar också på ett utbrett regionalt samarbete mellan syncentraler i olika landsting vid upphandling av DAISY-spelare.

SYN- OCH HJÄLPMEDELSCENTRALERS ROLL I DEN FRAMTIDA LÖPANDE TALTIDNINGSVERKSAMHETEN

Den pågående förändringen av distributionsformer av både taltidningar och talböcker ställer delvis nya krav på de DAISY-spelare som tillhandahålls för detta ändamål. De nya kraven gäller främst de bordsmodeller av spelare som idag används av talboksläsare, och i en nära framtid också av taltidningsläsare, med särskilda behov av enkel och lättmanövrerad utrustning.

Idag fungerar dessa spelare som solitära enheter som förses med innehåll främst via CD-skivor. Så länge spelarna klarar av att spela upp innehåll i DAISY-format är de användbara. I den framtida modellen däremot krävs att spelarna har förmåga att trådlöst och automatiskt ansluta till internet och att de konfigureras på ett sådant sätt att låntagaren/prenumeranten automatiskt får access till de böcker och de tidningar som han eller hon lånat respektive prenumererar på. Spelarna blir inte längre solitära enheter utan komponenter i ett större system där tekniken ligger dold. De måste uppfylla andra krav än tidigare.

Enkäten som redovisas ovan visar att ingen syncentral idag planerar inköp av *internetförberedda* DAISY-spelare, en funktion som är nödvändig om spelarna ska fungera i de framtida distributionsmodellerna. T2-programmet ser ett behov av fortsatt information till syn- och hjälpmedelscentralerna om den kommande förändringen och hur den bör påverka centralernas inköpspolicy vad avser DAISY-spelare.

Under januari genomförde T2-programmet ett möte med företrädare för Hjälpmedel Stockholm[2] för att informera om programmets verksamhet och kommande krav på DAISY-spelare samt för att få en bättre bild av förskrivning och upphandling av DAISY-spelare. På mötet diskuterades möjligheten att genomföra centrala upphandlingar av DAISY-spelare i TPBs regi och med avropsmöjligheter för syn- och hjälpmedelscentraler. Det är en tänkbar väg som bland annat skulle stödja att de spelare som upphandlas har lämplig funktionalitet och är konfigurerade på ett sådant sätt att de passar in i det övergripande systemet för framtida distribution av talböcker och taltidningar.

Andra lösningar är möjliga. Här krävs fortsatta kontakter mellan programmet och företrädare för landets syn- och hjälpmedelscentraler samt Sverige Kommuner och Landsting (SKL) för att hitta fungerande modeller för utökat samarbete.

[2]Ett regionalt kompetenscenter som arbetar med rådgivning och stöd till den personal inom Stockholms landsting som arbetar med förskrivning och stöd till brukare.

6 EKONOMISK REDOVISNING AV FÖRBRUKADE MEDEL INOM TALTIDNINGEN 2.0

Nedanstående tabell visar förbrukade medel inom Taltidningen 2.0 under perioden 2011-09-01 till och med 2012-02-29

Budgetpost	Utfall (kr)
Personalkostnader	914 625
Konsulttjänster	-30 202
Utbildning av egen personal	550
Resor	31 783
Övriga varor	411 600
Post, tele- och datakommunikation	40 992
Representation	2 190
Tryckning m.m.	734
SUMMA	**1 372 272**

Nedanstående tabell visar förbrukade medel inom Taltidningen 2.0 ackumulerat under perioden 2010-06-23 till och med 2012-02-29.

Tidsperiod	Utfall (kr)
2010-06-23 till och med 2011-02-28	1 720 067
2011-03-01 till och med 2011-08-31	1 662 389
2011-09-01 till och med 2012-02-29	1 372 272
SUMMA	**4 754 728**